

Brug af ærte- og kornblanding i malkebotter kan koste ydelse

Af Camilla Kramer, Videncentret for Landbrug P/S, Hans Lund, Jysk Økologi, og Anne Mette Kjeldsen, AgroTech A/S

En undersøgelse på tre økologiske malkekvægsbedrifter tyder på, at når kraftfoderet skiftes ud med en høj andel af valsede ærter og valset byg i malkebotten, kan det medføre en lavere mælkeydelse hos køerne.

Lavere ydelse men højere fedtprocent

Videncentret for Landbrug har i samarbejde med Jysk Økologi lavet en afprøvning hos tre økologiske landmænd under afgræsningssæsonen 2013. I afprøvningen blev det indkøbte kraftfoder i malkebotterne byttet ud med en blanding af valset byg og valsede ærter. Afprøvningen foregik over 6 uger under afgræsning på tre økologiske kvægbedrifter med malkebotter, hvor halvdelen af alle køerne fik korn- og ærteblandingen (hold ÆRT), mens den anden halvdel fik det sædvanlige kraftfoder (hold KRAFT). Før afprøvningen fik alle køerne i en periode på to uger både kraftfoder og forsøgsfoder (kontrolperiode). Afprøvningen foregik under afgræsningssæsonen, da vi vil forvente, at køernes præference for foder i malkebotten her vil være endnu tydeligere end på stald. I besætning A og C blev korn/ærteblandingen indkøbt med et vandindhold på ca. 14 %. Det medførte en del støv og noget foder, der var en del mere smuldret end den blanding, der er anvendt i besætning B, hvor korn/ærter blev opbevaret i gastæt silo med et vandindhold på ca. 20 %.

- Hold KRAFT: Kraftfoder (En blanding der bliver brugt i forvejen på bedriften eller en der ligner korn i sammensætning)
- Hold ÆRT: Valset byg samt valsede ærter (30 % ærter og 70 % byg).

I alle tre besætninger havde hold KRAFT, med det sædvanlige kraftfoder, en højere ydelsesstigning fra kontrolperioden til forsøgsperioden end hold ÆRT, med blandingen med valset byg og ærter. Dette kan hænge sammen med, at hold ÆRT ikke havde samme motivation til at gå ind i malkebotten som hold KRAFT. På hold KRAFT var der en større andel af afvisninger samt højere malkefrekvens (se tabel 1). Der er ikke fundet nogen signifikant forskel på antallet af hentekøer mellem de to hold. Der blev fundet en signifikant højere fedtprocent i mælken hos hold ÆRT (4,77 %) end hold KRAFT (4,44 %), mens der ikke var forskel på proteinniveauet. Der blev heller ikke fundet forskel på niveau af celletallene i mælken mellem de to hold.

Tabel 1. Viser resultaterne i henholdsvis kontrolperioden og forsøgsperioden for hold KRAFT og hold ÆRT.

Variabel	Hold KRAFT Kontrolperiode	Hold KRAFT Forsøgsperiode	Hold ÆRT Kontrolperiode	Hold ÆRT Forsøgsperiode
*Ydelse, kg pr. dag	24.1	26.2	23	23.6
Malkefrekvens/ko/dag	2.76	2.73	2.63	2.53
Antal afvisninger/ko/dag	2.50	2.44	2.42	2.26

*Ydelsesresponsen var signifikant forskellig i de tre besætninger ($P=0,02$). I besætning A og B var det på ca. 1 kg, mens den i besætning C var på ca. 2,5 kg.

Lav præference for ærter og byg

Grunden til at der ses en lavere malkefrekvens ved køerne på forsøgsfoderet kan skyldes, at køer ikke har så høj en præference for ærter og valset byg. Dette viser et forsøg på Foulum, Aarhus Universitet, hvor der er testet 26 forskellige fodermidler, hvor rangeringen for byg og ærter er langt nede. Læs mere om malkekøers præference for forskellige kraftfodermidler [her](#).

Det kan dog være, at køernes præference for fodermidler har større indflydelse på køernes villighed til at gå i malkerobotten under afgræsning, og resultaterne derfor kan være anderledes i vinterperioden.

Økonomi i byg og ærter i malkerobotten?

I denne afprøvning har prisen på den samlede foderration pr ko med byg-ærteblandingen sammenlignet med den sædvanlige kraftfoderration ca. været den samme. Byg-ærteblandingen har derfor ikke været billigere at bruge i malkerobotten, og det kan derfor ikke opveje den lavere mælkeydelse (udregnet i EKM). I denne undersøgelse er det dog ikke undersøgt, hvorvidt det at udskifte en mindre andel af kraftfoderblandingen i malkerobotten med byg og ærter påvirker ydelsen og dermed økonomien. Dette afhænger igen af kraftfoderprisen på et givent tidspunkt.